

Պու. քերթէ Գարատաղ խմբէթին տէր
ուսման պէր թահրիւրի նուֆուս ինքա-
ւոր էմիր օրնամուշ տուր : Գորէնսորն-
տանս Բօլիթիդ զազէթաւարտա օգու-
տուղունա կէօրէ : Կարիւրէն Գարատա-
ղա իշխագ օրնամուշ օրնս նահիւէլէր
Իսլամ էհալիսի : պաղը Օսմանը ֆե-
ստարիշէլէր թարաֆընտան թահրի-
օրնամուշ տուր : չիւնքի մէրգուսան ֆե-
ստարիշէլէր, զիւր օրնանս թէտպիւրին,
վէրիւթիւրի արթըրմադտան Ղայրի պիւր
նէթիւնէլի մուսիւլ օրմաւաճաղընտան
պահս իլէ : պուսուս : քէնտի իրիպար-
լարընա վէ հուգուգը պէլթիւնէլէրինէ
խալէլ վիւրէճէլի խուսուսուստա : էհա-
լէյի մէրգուսան զանտըրմըշլար տըր :
Պու. միւնասէպէթիւ պաղը մահէլէրտէ
դարըրըգը գուհուր իթմէք իւղրէ ի-
քէն : հիւքիւմէթ, վուգուլի հալի վազ-
թիւնտէ տոււարագ : ֆէստարիշէլէրի
ախը ու կիւրիֆթ, վէ Ձէթիւնէտէ մահ-
պէսէ իլգա իթարիւրի տիւր : Իսլամ է-
հալիսի : հիւքիւմէթին պու մէպէքին-
տէն գօրգուշ : վէ բրէնս Նիգուա : մու-
հաքէմէ իլէ իշ կէօրմէլի : իլլա լութ
ու մէրհամէթիւ մուսմէլէ իթմէլէ գա-
րար վիւրմիշ օլտուղունտան : էլլապը
մէվգուֆէնին թալիւնէլի սէպիլէրինի
էմիր իլլէմիշ տիւր : Պիւնասէլէրի մէրգու-
ման մահպուսարը : բրէնսի միւշարի-
լէյի սարաւընա պիւլ ճէլլա : հալիսիւն-
տէ տիւրիւրիմիշ : պատէհուսմիւտիւրա-
նը վէ եսվէր հարալարըլլա պիւլ իթ-
թիֆագ հալիսի ինմիշ : վէ մահպուս-
լարա իթիւրպէն չու աթիւտէրի նութ-
գու իրատ իթմիշ տիւր :

«Հիւքիւմէթին էլլամիւրի ալէյիստէ
հէր քիւմ հարէքէթ խտէճէք օլտըր ի-
սէ : չէտիտէն միւհաղաթ գըլընաճագ
տըր : Անճագ պու տէֆա թահրիւրեա-
թը միւֆիստէթ. քեարանէնէ գուրպան
կիթմիշ օլտուղունտա : պու տէֆա-
լըգ սիլէ աֆիլ իտէրիւմ : Պէն : ալլա
թէպաւամ արատընտա ֆարգ ու թէմ-
եիլ իթմէքտէ տէլիլիւմ : վէ եհէնի
Գարատաղըլարը : էսկիլէր կիպի խալի-
սանէ սէվէրիւմ : Քեաֆէթի տալիս այ-
նի հուգուգա մաղհար օլաճագլար տըր :
ֆագաթ վաղիֆէլէրինի իֆա իթմէլէրի-
նի ճիւղէսինտէն թալէպ իտէրիւմ :

«Պէնիւմ միլքիմաէնէ քանա վար տըր,
վէ նէ տալիս ասհապը իթմիւրաղ : Թահ-

րիւր ուսման, մէնֆաւթը ուսմանիւն
իլին ինքա օլունմալը տըր : վէ օլաճագ
տըր : վէ էլէր թարաֆընտան իթա-
ւաթըլըգ վուգու պուսուր իսէ : չէտի-
տէն թէէտիւլ իտիլէճէք տիւր : լաքին
նասըլ քի սէօլլէտիւմ : պու տէֆալըգ
սիլէ աֆիլ իտէրիւմ : Իմտի մէմէքէթ-
լէրինիլէ ալտէթ իտիւն, վէ պըրաղըն քի
մէմուրարըմ վաղիֆէլէրինի սէրպէսթ-
ճէ ինքա իթմիւրիւր : վէ պուստան պէօյ-
լէ : թէէֆիւնիլի մուսիւլ օլաճագ պիւր
թարիւրէ կիւրէմէէն չալըլըն :

Միւթթէհիւմէր : մաղհարը աֆիլ ու-
մուսի օլաճագլարնտան տօլայը թէհաճիւլ
իտէրէք : բրէնսին աւագլարընա դա-
րանմըշլար : վէ միւսթագալէլտէ միւթի
օլաճագլարըն վատ իթմիւրիւր տիւր :
Պատէհու բրէնսին գոնաղըն թէքը
պիւրլէ : մէմէքէթլէրինէ ալտէթ իլլէ-
միւրիւր տիւր :

ԱՉԳԱՅԻՆ

... Խմբագիր (*)

Ներկայ տարուայ 21 Ապրիլ ամա-
թուով կեղտուր նամակ մի կարգալիւր
Ձեր օրաթիւրիւր, որոյ պատկառելի
հեղինակն իւր անունը, քօղարկելով չէր
կամեցեր յայտնել : Թերեւս առ ամ-
թոյ, թէ և պատկառելի պէտք էր իր-
րեւ խոհեմութիւն իւր սուտերն ալ
ծածկելու նպատակաւ : անկողնաւալ
եւ ըսելով՝ սաստիկ ռիսկեմալ բա-
ւական թուղթը միտնել յաջողած էր
դժբաղդարար : Եւ չա՛հ չունիմ ըսելով
ուրիշ մը համար փաստաբանութիւնը
ձեռք առած : Որպէս թէ գեր. Երե-
միա սրբազան եկեղեցւոյ ղեմերէն Ա-
ղաթոն էֆէնտիւնի նկատմամբ կըսէ ե-
ղեր : Աղաթ ինչ բարիք կոպտէ մի
այնպիսի մարդէ : որ պահքը կուտէ :
նչ կրօնք ունի և ոչ խիղճ : Երեմիա
սրբազանն և Աղաթոնեան էֆ. այս տե-
ղն են : Եթէ արդարեւ այդպիսի խօսք
միւլիւր արիւ :

(*) Պու. մէքիւլ Մարտի եղբայրը վէ
կէօնտիւրիւր օլալ : հալլուրի հէր նէ սէ-
պէպէ մէպիլ իսէ : տէրճ իթմէք իթմէլէրի-
կիտէն : պիւրտէն տէրճի բէճա օլունմուշ :
վէ պաղը տիւրաթա շանս նօթթալար պու-
լունտուղունտան : այնէն տէրճիւնի ճայիլ կէօր-
միւլիւր արիւ :

մի եղած է : պէտք էր դատ պահան-
ջել յիշեալ էֆէնտիւն : որն որ մինչեւ
ցարդ բարիք մի չկրցաւ բնել աղբիւս :
գոնէ բարկանալով կրնար վրաս մի հաս-
ցնել Երեմիա սրբազանին : Բնչ հարկ
կար ձեր սեւ գրչութեան գիւմը : Երկ-
րորդ կըսէ յիշեալ նամակաղբին թէ :
«Էնք ուղեր չնչին խնդիր մի գերա-
գասել աղգային մեծ շահերէն : Պ.
աղգասէր : Բնչ շա՛հ ցոյց տուիք աղ-
գին ձեր այն կեղտոտ նամակովն : Աղ-
տոտ խնդիրն չնչն ուղեր յիշել կ'սէք :
ու ոտըով գլխով անոր մէջ կը մըտ-
նաք : ու ստով չու միով կըցունէք
նամակիւր : Ու կը յաւելուք թէ սըր-
բազան բունի պսակ ըրած է : կուսակա-
լի օգնականին անհաւատ և անկրօն
ըսած է : մեռելը թաղելու հա-
մար դրամ ուղած է : և թէ սրբազան
պարծենցած է : և թէ զիս չէք ուղեր
կրթում Պատրիարք կրնիմ ըսած է :
Այդ Պատրիարք կրնի խօսքը մենք խօ-
սած եմք ըու ապաշտօնէր ինչու երե-
սիդ տալով : և ոչ թէ սրբազանն : Գա-
նի որ՝ դու զինքը չես սիրեր : թող եր-
թայ աստուած լինի : քեզ պէտք է : և
եթէ Երեմիա, եթէ նոյն ինքն սրբազան
ըսած լինի թէ : «Եթէ եւ Պօլիս երթամ
Աղգը զիս Պատրիարք կ'ընտրէ : Բնչ կը
լինի : Երեմիա քեզպէտէրը երջանկա-
յիշատակ Գարիէլ սրբազանին կհալա-
ծէին : քայտ աղգ լայն ալ Աղթամարի
կաթողիկոս կընտրէ : Եւ մինչեւ հաս-
նալ զուրալ Իգնատիոս սրբազանին քեզ
նման ապաշտօնէր իւր հիւանդու-
թեան ատեն : կուգէին իւր քրտնաթոր
մահճով առաջնորդ արանի լուսամուտէն
վար նետել ու նահատակել : Աղգը նո-
րա արժանիք գիտնալով զինքը Պատ-
րիարք ընտրեց : դուն իրեք փաս-
տիւն կը խօսիս և կամ խօսիլ
կուգիս : չէ թէ իրեւ աղգասէր : իշ-
րեւ զգայուն և եռանդուն մէկ մի կու-
գիս ու կը սիրես դործ մի տեսնալ նուի-
րական : Ասա ինձ դու սիրտ ունիս :
զգացում ունիս : աղիք ունիս : կըրոր-
վիս ու կ'կարեկցիս : կուգիս աղղիս վէր-
քերուն դարմանը տանիլ : ինչո՞ւ չըր-
ջահայեաց չես լինիլ ու խորհիւր տիրա-
պէս : այդ է աղղին կարեւոր ու կին-
սական գործեր ու ճիգեր : որ կսես ու-
րիշի միս կուտեն : և դու լայն կլալիս :
Երեւի դու ճշմարիտ Հայ մարդ ես :

ինչո՞ւ ուրեմն դէմ չկանգնեցար ու խօ-
սեցար մինչեւ Թէրզիպալեան Արճըն-
ցի Մուստաֆայ և Հասան աղաներէն
թանկաղին բնծաները առնելով երաշ-
խաւոր եղաւ այն ոճրագործ ու բըռ-
նաւորներն բանտէն ազատեց : սրտնք
զնային ամբողջ Գալիսիոնից դաւառ-
գեղ ի գլուխ 3-4 ոսկի առնելով ա-
ւարեցին ու աւերեցին թշուառ աղ-
գայինքը : Ինչո՞ւ չես գիտեր թէ : Գալ-
ճեան Մ. Գէորգը Ս. Պօղոս եկեղեցւոյ
և Կառույ անապատի սեփականութիւն-
ները յալիտակեր և տարին անգամ մը
նոյն խնդիրն յուղուելով աղղի տալիս
ու վրայ կրնի : և ինքն ալ նոյն պատ-
ճառաւ միշտ ռիսկեմալ կլարուի աղ-
գին հետ և կառավարութեան յենլով
յուզմունքներ կհանէ :

Ինչո՞ւ չես գեր որ յիշեալ Գալճեա-
նի աղան կրթիւր Նարեկայ գեղեր : իւր
Աղթամարայ քով չինել տուած խանին
նորոգութեան համար Հայեր բունի կաշ-
խառեցունէ : մինչեւ անգամ Նարեկ
գիւղի քահանային շալակ կողովը կու-
տայ շալակ ու խանին տանիս հողը կը-
րիլ : Ինչո՞ւ չես գեր որ դարձեալ նոյն
Գալճեան (բարեպաշտօն) իշխան : երկ-
րիս չարագործներէն էն երեւելիներէն
մին : Թաաֆուր անուն Գիւրտ կըրկէ
տղին հետ եկարճեան իւր նոր շինելիք
յուզային համար փայտ բերելու հա-
մար : և անունը եւս հարիւր դահեկա-
նի արժէք ունեցող ծառք : կառնեւ
բունի հինգ դահեկանի : և նոյն գերա-
նախայտերը մինչեւ ծովու յալին բե-
րելու համար : վեց լծուար եղան ու
չորս աշխատող մարդկանց օրաւարձքը
միայն հինգ դուրուշ կուտան : այսին-
քըն մինչեւ երկուր աշխատող մարդուն
օրական քսան փարսյ : նոյնպէս տա-
ւարներուն համար օրական փարձքը քը-
սան փարսյ :

Մարտի-Էն
Անաղղունք վարչութեան
Թշուառ կըլլայ ժողովուրդը
Ղեկավարին տգիտութիւն
Կընէ նաւը չարագործ

... Խմբագիր

Այս վերը խորագիր դրուած անժա-
տելի առածք ձեր քարոզած շարիւրսու-
թեանց և ամէն վնասակար արդեանց
աղբիւրն է :

ՄԱՍՈՒՄԱՅԻՆ ԶԵՔԻՎԱՆ

(58)

պիթ իրիւր պիթիւրմէլ, տօղրու օտա-
սքան կիթտի : վէ եսըր կիճէնէ
գատարը ըրգըրն սէօնտիւրմէտի :
Իշթիմալի գալիստէն օլմաղ իւղրէ :
մէրգուսան : ալտըրը մէքթուպուն
ճէվապընը եաղմագտա օլտուղուն
նէթիւնէլի չըգարտըմ : վէ շու
թալմիւնիմաէ հագըգաթէն եանըլ-
մամըշ իտիւմ : չիւնքի պու սապաճ Ձէ-
ֆիւրին : քիմաէտէն ըլլաթ թալէպ
իթմէքիւրին էվտէն տիշարը չըգար-
ղընը կէօրալիւմ : Մէրգուսան էլին-
տէ : իւլ մէօհիւր իլէ մէմհուր պիւ-
լիւնէք պիւր մահֆաղա փարիսի քի :
չիւրհէսիլը ըօլթիւրանէնէ պրագ-
մանա կիթմէքտէ իտի : Պէն իսէ :
պիւր տաղըգա ֆէվթ իթմէքիւրին :
մէրգուսան օտապընա չըգարմ : վէ
պանա մալիւմ օլան փասպիթ իլէ
գարուսու ալըպ : հէր թարաֆը
թահարի իթմիւր : վէ պուսունմաղ
զանս իթմիլի պիւր սանտըգա ի-
չինտէ : օլ մուհիւմ մէքթուպուն
պուրտում քի : զանս իտէրիւմ սէնին
քեաֆէթի արդուլարընը եէրինէ
վարտըրտը : վէ պիւր աղ էվլէլ : օ-
նըն իշին սէն պանա : էլլէ պին ֆը-
րանգ վիւրտին :

—Մօրալէս : սէն պահասը պիւր
ատէմին :
—Օրապըն պէն տալիս պիւրիւմ :
—Իմտի : սանա վիւրտիւմ մէգ-
քիւր էլլէ պին ֆրանգ : ալէլ հիսապ
պիւր շէյ տիւր : ֆագաթ Օլիլիէնին

վարիտաթը պէնիւմ օլտուղունտա :
սէն տահա զիւրտէ պալթիւնար օ-
լաճագըն :

—Իրգարտալ : պու կիւն սէնի
բէք տիւրալ կէօրիւրտում :
—Շիւրալ պանա պիւր խըզմէթ
տահա իտէճէքիւն :
—Նէ կիպի :
Գարմէն : տէրունիտէ միւնէվ-
հէրաթ պուրունան սանտըգաճեք
ալըպ : վէ աղտը իրտիւրմէք իլ-
նիւ պօղաղընա սամըշ օլտուղուն էլ-
մաս կէրտանլըղը ալարագ :
—Շիւրալ կիտիպ : սէնին էլմաս-
լարընը սալմաճագըն : էօլլէ տէ-
լիլմի : տէնու սիւալ իթմի :
—Նիւնէթիւմ օ տուր :
—Էօլլէ իսէ : պու կէրտանլըղը
տալիս սալմէլ աղղիսին պանա կէ-
թիւրիւն :

—Էլլէթիւն պէնիւմ գօմիւն-
նուրալ հագըգըմ ալը գօնարագ :
տէտի Մօրալէս քէնտի քէնտի :
Պատէհու մէրգուսան : Երեւի
սէտա իլէ չէօլլէ իլալէ իթմի :
—Պու խըզմէթի սատաղաթիւ ի-
ֆա իտիպ : պիւր սաաթա գատար
բարանը սանա թէսիւլմ իտէրիւմ :
Պանա տահա պաշալ պիւր տէնէ-
ճէկին իմր մը արը :
—Էվլէթ : էմիր էթ իլլէ նէֆէր
խըզմէթ. քարա քի : կիտիպ : պիւր
զալ տաղըգա էվլէլ պուրտաւ օ-
լան իտէֆիւր : հէր նէրէտ իտէրիւմ :
պուրտալար վէ սիւրաւա կէթիւր-
իւրիւր :

—Իէք իլի :
—Ձարուգ էթ : դարտալըմ : վա-
ղըթ կէլիւր : պիւր տաղըգա պիւր
ղայալ իթմէք իթմէճէմ :
—Թաալիւրաթըն նէ տիւր :
—Իլէրուտէ անլարթն : չիմտի
պալընա մատտէ իշ կէօրմէքտէ
տիւր :
Մօրալէս : պու քէլալարտան
սօնրա տիշարը չըգար : վէ իլլէ սա-
աթ սօնրա ալտէթ իտիպ : օթուղ
պէշ պին ֆրանգա սալմէլ օլտու-
ղուն կէրտանլըղ աղղիսին մահու-
պէն : Գարմէն օթուղ պին ֆրանգ
իթա իթմի :
Այն վագըթտա իտէֆիւրիւր կէլ-
միշ օլալ : մատամ իլլէ իտէն
էվալմիւրին պէլլէմէքտէ օլտուղ-
լարընը մէրգուսանէ պիւրիւրիւ ի-
տիւրիւր :

ԳԱՐՄԻՆԻ ԹԵՊՏԻԻ ԴԵՆԱՅԻԹԻ
Գարմէն : տէրաղապ : պու իլլէ
միւնէթէմ զաթլարը նէգալինէ տա-
վէթ իթմի : վէ պուսունար իթմա-
պէն :
—Էֆէնիւրիւր : տէտի : սիլ քէն-
տի թարաֆընտան արատըղընը
հալտէ : պէն տալիս քէնտի թարա-
ֆըմտան արամագտա իտիւր : վէ է-
կէլի սիւրալ զիւրտէն ութու օլ-
մատըմ իտէ տէ : պարի սիւրալ զի-
ւաալ : պալթիւնար օլտուր : չիւնքի

զէվլմիւն իղինի պուրտում :
Խէֆիւրիւր : թէհաճիւլ վէ թէ-
հայիւր պէլալմէթի իպրագ իթմի-
լէր : Պատէհու կէնճ գատըն չէօլլէ
տէվալմ իթմի :
—Հայտէ չարուգ իլտին : վէ
ղայմագա էֆէնտի իլէ ճիւնտէթ
հալթիւմ էֆէնտիլի պուրուն : վէ Մ-
լը իլլէ իտէն տէրտէթի հագըգըն-
տա լաղըմ կէլին էմիւնտէլի : վէ
մէմալիլին հէր թարաֆընտա : էմ-
նիլլէթի ուսմանիւնէլի մուհաֆաղա-
եա մէմուր օլան էֆրտաթն : սիլլին
էմիւնիլ թահիլընտա պուրունմա-
լարը իլլէ : թալիմաթը լաղըմէլի
թալիսալ իտին : էլլապըլ : պու իլ-
ճէ եօլա չըգաղ իւղղէ հաղըր
պուրունուն : Պունտան մատաւ :
եէտիւրիլէ պիւր դալ տիւրիւ էլլի-
սէ ալլէ : զիւր իշթիմալ տիւր քի :
արա սըրա թէպալիլ դըբաֆէթ ի-
տիլմէք իճագա իտէճէք տիւր :
—Մատամ : ճէվապ վիւրտի իտէ-
ֆիւրէրալէն պիւրի : պիւր : էլլիտէ-
լէրիւր թէրթիւլ իթմէլինէ : իլլէ
պալլաճաթը : Հէր նէ հալ իտէ :
մատաւ : չուրաթ սիլլէ սիւալէ իճ-
միւրա իտէրիւմ քի : արապալ իլլէ մի :
եօգսա աթ իլլէ սէլաճաթ իտէ-
ճէլիլ :
—Արապա իլլէ :
—Սիլլին խանէնիլլէն մի եօլա
չըգաղըլ : մատամ :
—Էվլէթ :
—Սէլաճաթըմըլ չօլ կիւն տէ-
վալ իտէճէք մի տիւր :

